

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA: GOD. 100 D. POLUGOD. 50 D.
ČETVRTGOD. 26 D. POJEDINI BROJ 2 D.

Weizmannov govor u Beču

Predsjednik svjetske cionističke organizacije, dr. Haïm Weizmann, stigao je dne 2. januara 1925. u Beč, gdje je u užem krugu dao razjašnjenje o položaju u cionističkom pokretu i Erec Jisraelu, a zatim primio bečke novinare, te im razlagao stanje obnovnoga rada u Erec Jisraelu. U subotu na večer držao je govor u Konzerthausu, te taj govor donasamo u cijelosti. Prije govora dra Weizmanna pozdravio je predsjednik austrijske cionističke organizacije, dr. Ehrlich, dra Weizmanna, zastupnika ministarstva inostranih djela, engleskog poslanika, zastupnika poljskog poslanstva i bečke bogoštovne općine. Iza toga razlagao je dr. Abeles b't cionizma, a zatim je burno pozdravljen govorio dr. Weizmann.

Pokušat ću da Vam u jednostavnom i kratkom govoru prikažem, što je sadržaj i bit onoga, što se danas nazivlje cionističkim pokretom i izgradnjom Palestine. Činit ću to i na opasnost, da je to već jednom rečeno; ali konačno to je i ograničena tema, imam da držim samo jedan jedini govor i taj držim u cijelome svijetu. Radi se samo o jednom objektu, o političkoj osnovci, na koju se oslanja gradnja moderne židovske Palestine. G. predsjedatelj već je spomenuo Balfourovu deklaraciju, mandat i mandatarsku silu. Balfourova deklaracija je temeljni dokument, koji proklamira pravo židovskoga naroda da izgradi svoju domovinu u Palestini. To je sadržaj toga dokumenta, koji je postao predmetom tolikih diskusija i vijećanja unutar i izvan židovstva. Taj je dokument naša izražaja i komentar u mandatu, koji je potvrđen po Ligi Naroda, po svim civilizovanim narodima svijeta, a u njemu imade izvjesnih odredaba, prema kojima se ima izvršiti ta izgradnja, osnutak domovine. Mandat predviđa, da će bit imigracije Židova u Palestini, koja se ima regulirati po mandatskoj vlasti u zajednici s jednom židovskom korporacijom. Ova židovska korporacija nosi odgovornost, da će ta imigracija biti produktivna i zemlji korisna, da će služiti svrsi, kojoj je namijenjena, naime izgradnji domovine. Ima još i drugih detaljnih pitanja u tom mandatu, s kojima se danas ne ću baviti. To su u kratko političke glavne linije, na kojima se upire naš rad u Palestini. Hoću odmah, da istaknem, da u židovstvu i izvan židovstva još uvijek kolaju, sumnje, komentari, kritike i razjašnjenja. Kao što se to često kod Židova događa. Naučili smo se iz vremena naše geto kazuistike da pišemo komentare komentarijama, dok se od samih komentara više i ne vidi sam mandat. Imamo uvijek pametnih i nervoznih ljudi i vazda se pita: hoće li se doista izvršiti mandat. Poslajemo nervozni kod svake promjene vlade u Engleskoj. Jučer bila je radnička vlada, danas su konzervativci na kormilu, sutra bit će možda druga

vlada. Hoću sve to da unapred kažem i da prema iskustvima našega rada dajem ovu jednostavnu izjavu:

Mandat možda sadržaje mnogo, možda malo — on je osnovica i držim, da se ta baza za našu regeneraciju može smatrati nemjenljivo i nepokolebivom. Treba da se jednom zauvijek oslobodimo nervoze i hio bih u prisutnosti zastupnika engleske vlade reći:

Čim je jedna vlada jača, čim je veći opseg njezine moći, tim manje može da mijenja svoje obveze. Obveza engleske vlade je klisura, na kojoj možemo graditi. (Burno odobranje).

Da li je to mnogo ili malo, o tome se daće dugo govoriti. Držim da sa sigurnošću smijem na temelju svoga iskustva tvrditi, da se pravi komentar mandatu ne daje u novinskim člancima, ni u govorima, pa ni u najboljim govorima najboljih vodja. Komentar mandatu i sadržaj mandata piše se u riječima od kamena na brežuljcima i u dolinama Palestine, u močvarama, u gradovima, u tvornicama, na cestama, u kratko u radu, što ga danas vrši židovstvo u Palestini. (Burno odobranje).

Kakvo je to djelovanje, u čemu sastoji, što je njegova budućnost, i kamo ono može da vodi? Jasno je: za gradnju domovine treba prije svega dva elementa: fizičko mjesto, kamo ljudi mogu poći i ljudi, koji će zauzeti to mjesto. Palestina nije velika i nije bogata zemlja. Nema mineralnoga blaga, niti velikih rijeka. Ona je zemlja, ni bolja ni gorja, poput mnogih drugih, koje se grupiraju oko tog dijela obale Sredozemnoga mora. Mogli biste mi spočitnuli, da preljeravam kad bih pokušao, da Vam prikažem Palestinu u crnim bojama, ali ona je naša Palestina, isto tako kao što su Židovi narod, koji možda imade brežuljaka, dolina, klisura i kamenja, a nije sličan Dancu ili Nijemcu ili Englezu. Ali oni su naši Židovi i s njima imademo da radimo. Ne koristi, da se tješimo krilaticama. Palestina je, ako smijem tako da se izrazim, teška zemlja. Židovi su težak narod i vrijeme u kojemu živimo, je teško, ono vrijeme, u kojemu čovječanstvo leži u razvalinama, te se još nije oporavilo od teških udaraca, što je zadobilo ratom. Pod tim auspicijama: teška zemlja, težak narod, teško vrijeme započinjemo naš rad. Pored svega toga može se reći i ponosom možemo to kazati: ako s otvorenim očima dolazimo u zemlju — a držim da će mi to morati potvrditi svaki posmatrač, bio on Židov ili nežidov, cionista, neocionista ili anticionista — ako propužujemo Palestinu i sve te okolnosti uvažimo, tad možemo reći: obnovno djelo, koje se danas vrši židovskim rukama u Palestini, može da se usporedi s obnovnim djelom, što ga danas vrše druge države u svojoj vlastitoj zemlji.

Austrija, Franceska, Italija, Njemačka, bave se izgradnjom. Pod kojim okolnostima primjerice izgradjuje Franceska svoje razorene provincije. One su 50—60 kilometara udaljene od Pariza. U Parizu je sva francuska inteligencija, cijeli administrativni aparat, ondje je koncentrovano sve znanje i iskustva i tradicije jednoga naroda, koji živi na svojoj grudi, ima svoju kulturu i govori svojim jezikom. Sve simpatije svijeta, koncentrirale su se na tu izgradnju; da ne govorim o novcu. Mi upravljamo izgradnjom jedne zemlje, koja je na hiljade kilometara udaljena od naroda, koji ima da vrši tu izgradnju, a taj narod sam razasut je po cijelom svijetu. Dvije trećine toga naroda leže u potocima krvi, govoru sasvim poništene. A ipak očekujemo od židovstva, od židovskih općina u Teksasu, u San Francisku, Newyorku, Beču, Varšavi, Lavovu, od svake židovske stanice, na kojem god mjestu zemaljske kuglje, da doprinašaju ljude i novaca za izgradnju jedne zemlje, koju nisu vidjeli. Tražimo to od ljudi, koji nemaju odgovarajuću tradiciju i koji su bili zbijeni u zatvoru geta. Tražimo od njih novaca. Držim, premda se tužimo na nedostatak novca, da možemo reći, da nije ni jednom narodu svijeta uspjelo, da na bazi svojevoljnog rada iz godine u godinu donosi u zemlju milijone, koje poljeću od siromašnoga razasutog naroda, jer najbogatiji i najjači toga naroda nisu se priključili tome pokretu, već su protiv njega radili.

Pod tim teškim okolnostima vrši se naš rad i sad neka kritičaru kažu: Vi niste dovoljno radili! Sigurno, ali ja osporavam kritičarima pravo da nam to vele u lice. Gradi se, opisivalo se zemlju i mogu reći, a da ne iznašam pojedinosti i brojke: Prema podacima, koji su kontrolirani, imade u današnjoj Palestini u granicama, koje je mandat ustanovio, dosta mjesta da se u zemlju dovedu još 1 i pol do 2 milijuna ljudi, a da se ne oštećuju interesi pučanstva, koje već stanuje u zemlji.

Ako se pita, — a to je naravno pitanje: je li je zemlja podesna, da bude pretvorena u područje, na kojem će židovski ljudi moći provoditi naravan, uspravan, i čist život, tad se može reći a da se ne upuštamo u proročanstva, i opet na temelju iskustava: mi ne koloniziramo od jučer u Palestini, već od dviju generacija, od 50 godina. Naši pretšasnici su započeli, a mi nastavljamo.

Danas ćete moći ustanoviti, i tu se mogu pozvati na nepristrane posmatraoce, da je židovskim radom ova pjeskovita i zapuštena zemlja u pogledu agrikulture ravna svakoj evropskoj ili američkoj poljoprivredi. Već danas imade duž obale od Jafe do Hajfe na sjeveru i jugu mjesta, gdje na 2 kvadratna kilometra stanuju 1000 ljudi i žive od rada svojih ruku. Što je uradjeno u Delah Tikvi, u Rišonu, Hederi, itd., to se može 50 ili 60 puta

ponoviti i stvoriti agrikulturno židovsko stanovništvo, tim više, što već imade početaka, koji su jednaki kalifornijskom, franceskom, svakom evropskom ili američanskom poljoprivrednom žiteljstvu u istoj klimi. Sumnje, što ih je imao nežidovski svijet, a i mnogi Židovi, koji su najviše učili od nežidova u pogledu sumnje, te su sumnje opovrgnute jednom za uvijek u Saroni, u Ezdrelonu i na brdima Judeje.

Danas raste židovsko poljoprivredno pučanstvo i trebam samo da opetujem, što je nedavno izjavio američanski kompetentni posmatrač, prof. Meed iz Kalifornije; moguće je u predjelima gdje su Židovi počeli raditi stvoriti pučanstvo, koje ne će biti samo uzor za Židove, već uzor za cijeli svijet.

Sasvim je svejedno, da li ćemo mi Židovi stvarati ministre, profesore ili dimnjačare. Glavna je stvar, hoćemo li biti u stanju da stvorimo židovske seljake u njihovu neposrednom odnošaju prema grudi, polju, kravi, u kratko, prema svemu, što život treba. Da li ćemo moći to stvoriti? Na to je Palestina odgovorila sa svojim modernim razvojem. Vidite da stotine i hiljade mladih Židova iz geta i iz drugih predjela, asimilanti i neasimilanti, iz bogatih i siromašnih obitelji, sele u Palestinu. Gotovo da se čuje korak tih mladih i ljudi kroz ulice cijeloga svijeta, kroz stepe Rusije, kroz pustinje Sibirije, da dodju do Crnoga Mora i do luka, da mogu doći u Palestinu. Čuje se, da rade u kamenolomima, da sade drveće, da obraduju polja, dakle rade sve, što nisu nikad činili u getu. Mi sami nismo nikada vjerovali, da će to sve učiniti. I danas se to čudo događa. A to je mnogo čudnije, no svi politički uspjesi, izjave velikih državnika, i povladjivanje nežidova našem djelu. U Erec Jisraelu te su izjave uklesane u kamen, upisane u zemljište, potvrđene krvlju i mačem. To je potvrda mandata, koju sebi uzima židovski narod u zemlji Palestini. (Odobranje).

Ali to su bile same materijalne stvari. Radilo se o zemlji, o putevima, o drvećima i o kravama. Ali to je samo okvir, u koji se svršava neizmerno moralno djelo, i kad sad hoću da prikažem ta moralna dobra, koja se izgrađuju na toj materijalnoj i političkoj bazi, morao bih prije svega započeti jednom stvari. Divergencija ljudi, koji polaze u Palestinu, razlika u odgoju, kulturi, i porijeklu vodi do toga, da se opet skuje željezna veza, koja ih spaja. To je jezik, i čak oni naši ne-

prijateljski posmatrači, kao Ballođ, koji su onamo pošli, da nas proklinju, morali su nas blagosloviti i priznati naš rad. Jezik je hebrejski, život je hebrejski, promet je hebrejski i mišljenje je hebrejsko. Ove nove forme, koje se danas tamo stvaraju, koje nastaju na koljevci siromašnog malog kolonata. Te forme uništavaju zadnje ostatke geta, te forme stvaraju iz Židova čovjeka kao što i svi drugi ljudi.

Nije čudo, već naravna posljedica, da paralelno s tim kolonizatornim, materijalnim razvitkom ide i neizmerna moralna obnova. Sva je židovska omladina u našim školama, sve što je sa židovskom grudom organski srašteno i što ima s njom da sraste, prolazi kroz te škole i isto tako, kao što se haluc boni lopatom protiv klisura Palestine, tako pobija učitelj riječju i perom one moralne štete i pustošenja, koje su prouzročene u srcu Židova tisućogodišnjim putovanjem. Učitelj kolonizira slobodni židovski život, on polaže male stanice i zemetke i gradi iz njih novu kulturu, koja ispunjava zemlju. Da to kratko skiciram: zar nije čudo, da će od danas dva mjeseca, možda narednog Pesaha isti državnik, koji je sred gruvanja topova, našao razumijevanja i snage, da nam dađe Balfourovu deklaraciju — nadam se, da ćemo svi to još doživjeti — poći prvi put u Palestinu, praćen željama cjelokupnog razasutog i izmučenog židovstva, da tamo na Maslinovoj Gori, odakle su Rimljani opsadili Jerusolim, stvori ono, što će biti najjača tvrđava i jačanje židovstva. Balfour otvorit će na Pesah židovski univerzitet. (Odobranje). Za dva će se dakle mjeseca nešto dogoditi, što mi ne možemo dosta da cijenujemo; jer je zbilja mnogo čudnovatija od svih čudesa, o kojima nam se pričalo. Tako će se u novoj Palestini pisati nova Hagada, pisat će je novi ljudi, ali njezin sadržaj ostat će uvijek isti.

To se eto danas odigrava u Palestini. Država je to, zajednica u dinamičkoj formi, jer židovstvo nije statičko, ono se nalazi u neprestanom gibanju. Danas dolaze u zemlju 2000, sutra već 2500 ili 3000. Broj neprestano raste, treba samo pogledati statistiku imigracije, da se shvati, kakav je položaj židovstva u cijelome svijetu. Ako je položaj Židova u Solonu rdjav, onda imigracija raste; stvaraju li se u Poljskoj zakoni na teret Židova, raste imigracija; ide li rdjavo Židovima u Maroku ili radi li Ku-Klux-Klan u Americi malo intenzivnije, tad raste imigracija. Ne

treba uopće čitati novine, treba samo pogledati broj onih Židova, koji se javljaju za polazak u Palestinu i odmah ćemo znati, da u ovoj ili onoj zemlji nije Židovima dobro. Jučer je to bio München, danas je možda Bukarest, sutra Varšava, Lodz ili Salonika; neću da govorim o Beču, jer sam ovdje gost. Tako dolaze ljudi iz svijet zemalja, neki gurani, neko po nagonu, većina gurani i po nagonu. Oboje je naravan pokret.

Pitam dakle Vas, koji ste ovdje skupljeni kao zastupnici jake židovske općine, koja ima staru tradiciju. Vi ste čuli, kako sam nastojao da vam prikažem stvari i ja vas pitam zašto, za ime Božje, bi to samo bilo moje posredovanje, a ne djelo Vas svijet? Zašto bi to bilo djelo šačice ljudi, koji treba da prime na sebe taj teški teret. Vi, zastupnici židovske općine, koja broji na sto tisuće, sjedite ovdje i povladjivat ćete; možda ću vam se dopasti, a možda i ne. Neću da Vas vrijeđam, ali reći ću što moram da kažem: zašto da to bude samo naša odgovornost, zašto ne odgovornost svih Židova?

Nadam se, da ćete mi dopustiti jednu riječ, koju imam da kažem u cijelom svijetu; moj metier sastoji u tome, da prolazim cijelim svijetom i da kažem, što mi je na srcu. I tako velim: nije više daleko vrijeme, gdje će prosvjetljeno mišljenje svijeta Židove cijeloga svijeta prisiliti, da učestvuju u izgradnji Palestine. Isti narodi, čije ste zastupnike danas pozdravili i koji su bili tako pristojni, te su došli k Vama, da pribivaju Vašoj skupštini reći će vam: mi narodi svijeta, želimo da popravimo sve one nepravde u prošlosti, koje smo činili Židovima, i dajemo vam priliku da u zemlji, koja je natopljena Vašom tradicijom, Vašom istorijom i Vašom krvlju, započnete nov život. Tu su najbolji Vaši sinovi, na hiljade polaze onamo, mladi, jaki, snažni i inteligentni ljudi. Traže prilike za rad, mi smo im otvorili vrata, mi smo pod poteškoćama pripravili po najboljem znanju i savjesti, zemlju, dali im mogućnost, da rade: jednu godinu, dvije, tri, pet i 10 godina. Židovi imaju mogućnost i inteligenciju i novac; nitko ne će tvrditi, da nimate novaca. Dokazali ste, da ste vrlo dobro znali upravljati poslovima drugih. Ako sad ne ćete izvršiti ovo djelo ili ga ne ćete moći izvršiti, potvrdit ćete možda najtežu objedu, koja nam se spočitava s anti-semitske strane: što će oni reći? Oni vele: Vi Židovi možete da budete posrednici, možete uvijek tamo raditi, gdje već imade civilizaci-

Iz života Karaita

Napisao: Ruben Fahn.

I.

U Karaitskoj ulici.

Kao spomenik davno minulih vremena stoji još danas Karaitaska ulica u Haliču. Čini se da je u zraku neko tajanstveno šaputanje, mjesto kao da je ispunjeno dušama prošlih generacija. Niske, gotovo zgrbljene kućice sa zelenim malim prozorima stoje, čini se, kao u nijemoj žalosti, i rekao bih da se boje svoj pogled podignuti do plavoga neba.

Sunce i cvamo šalje svoje tople zrake. Muhe zuje zrakom, a lastavice lete s krova na krov... Od pradavnih vremena dolazi sunce u ovaj samotni kutić, kao da hoće ispitivati život u ovome kraju, koji stranac nikada ne vidi. Ono je vidjelo početak i vidjet će kraj...

Ulica ostala je kao i prije, nepromjenjena

je. Mogla bi da priča o Karaitima prošlih vijekova, koji su se ovdje udomili, o udesima osamljenih i nesrećnih, koji, odijeljeni od svoga naroda, sačinjavaju mali svijet za se — svijet sa sopstvenim svijetlom i sopstvenim sjenama...

Imade Karaita, koji su se odijelili od svoje sekte i morali da napuste ulicu. Drugi su otvorili vinotčija ili su seljaci u obližnjim selima. Neki opet primili su tuđe običaje i otuđili se tako od svoje sekte. Napokon stanuju u ulici i pripadnici drugih vjeroispovijesti. Ali sama ulica ostala je centrom karaitizma i znamenovanja karaitškoga života...

Devet je sati prije podne i Karaiti su kod posta. Jedan sam čas se skanjivao prije no što sam pošao u ulicu. Usput sretnem staroga Židova i čulo sam ga:

»Ja sam stranac. Slučaj me je ovamo doveo, pa ih rado vidio Karaita...«

»Što se ima tu vidjeti? Čudna vjera, ni vuk ni pas, ujedno Židov i hrišćanin«, odvratit stari. »Židovi i hrišćani ne vode o njima računa.«

»Možda bi mi Vi mogli nešto pričati o njihovim običajima?« upitah starca.

»Što se tu ima pričati? Vrlo su to čudnovati ljudi. Imaju istu Tenu kao i mi, a ipak ne drže se svih zapovijedi. Njihovi molitvenici nisu kao naši. Neki odsjeci sasvim fale. Imaju na vratima mezuzu, ali kod molitve ne meću lefilin. Nose cicit, ali nemaju falila kod molitve — samo talit katan. Na Roš hašana ne smije se duvati šofar. Imaju suku, ali nemaju etroga ni lulava. Purim se svećkuje, a Hanuka ne. I tako ima još mnogih drugih nedosljednosti« završuje starac.

»Razlikuju li se nošnjom od drugih stanovnika? Kako ću ih prepoznati na ulici?« upitam ga.

»Tamo baš ide jedan.«

»To je Karaitanin?« povičem iznenana-

je. Uvijek dolazite malo kasnije, niste nikad stvarali temeljite stvari, koje su nužne za izgradnju civilizacije. U zemlji nema puteva, nema jezika, nema zakonodavstva, nema pučanstva, Vi sve to možete stvoriti; Vi imate le novaca, znanja i iskustva. Zašto to ne stvarate. Zar ste zaista nesposobni za to?

Mi cioniste igramo samo ulogu demonstranata, koji smo vodili demonstraciju, da stvaramo mogućnosti e bi Židovi Beča, Varšave, Londona mogli poći tim putem. Vi ćete mjeti i poći. To je smisao onoga, što danas zovemo cionizmom. A sad na završetku: sve to ne tangira samo Židove, koji polaze u Palestinu; to je problem, koji je stavljen svim Židovima cijeloga svijeta, koji mora da riješe Židovi cijeloga svijeta. Na koncu htio bih da izrazim jednu želju u formi zahvale: Želim Židovima Beča da im uspije da na dostojan i pošten način doprimose svoj obol izgradnji Palestine, koji će biti dostojan njihove općine. (Dugotrajno odobravanje, svi ustaju i zapjevaju Habikvu).

Rabinski kongres u Beogradu

Piše: Marthei.

Nakon potvrde pravila Saveza naše Kraljevine održan je dne 30. i 31. decembra u Beogradu.

Tok kongresa bio je vrlo svečan. Beogradsko židovstvo priredilo je srdacan doček rabinima Kongresa. I na ovome mjestu želim da izrazim svoju hvalu vodama beogradskog židovstva, koji su s toliko ljubavi prihvatili učitelje židovstva.

Kongres započeo je službom božjom, koja se održala 30. decembra u 9 sati u novom sefardskom hramu. Taj hram, premda sam vidio većih i ljepših, vazda na mene čini osobiti dojam, čini mi se kao inkorporacija židovske psihe, židovskog osjećaja i udesa. Moderni aškenaski hram nikad ne izazivlje u meni ovakova čuvstva...

Nakon obje vanih psalama govorio je nadrabim dr. Ungar (Osijek) o značenju rabinske konferencije. Sa gledišta židovske povijesti, religije i etike osvjetlio je zvanične dužnosti rabina. »Židovski narod je dampa izvršuje Božju volju, jedampa je ne izvrši, ali mi rabini ne smijemo ni pod kojim priilikama kršiti vjernost, koja nas veže sa židovstvom«. »Moramo i hoćemo uvijek da budemo čuvari židovskih svetinja«. Molitvu za Kralja i domovinu, koju je izrekao Vrhovni

rabin dr. I. Alkalay pred Aron Hakadoš, izvršila je služba Božja.

U lijepo uređenim prostorijama židovskoga kluba »Jedinstvo« započela je u 10 sati konferencija. Predsjednik rabinskog Saveza, Vrhovni rabin, dr. Isak Alkalay, otvorio je zbor oduljim govorom. Prikazuje istorijat Saveza rabina, smjer njegova djelovanja, te njegove ciljeve. Unapredjivanje židovske znanosti, jačanje vjerskog života, najvažnije su zadaće Saveza. Rabini morali bi u svojim općinama naći čvrsto uporište, njihov položaj mora da je u moralnom pogledu neovisan, a njihova egzistencija treba da je obezbjedjena. Iza toga slijedili su pozdravi. Načelnik ministarstva vjere, dr. Dragoljub Janjić, pozdravlja skupštinu u ime ministra vjere, koji žali, da je zapriječen lično pribivati skupštini. Ministar uvjerava Savez, da će u svako vrijeme želje rabina kod njega naći na razumjevanje i susretljivost. Dr. Janjić zatim govori o slozi unutar židovstva, koja omogućuje, da se sve agende židovske konfesije riješavaju unutar autonomnih židovskih korporacija.

Dr. Fridrih Peps pozdravlja kongres u ime beogradske aškenaske općine i u ime Saveza židovskih vjeroispovjednih općina. »Savez općina cijeni nastojanja i rad vjerskih vodja židovstva i nastojat će, da u svakom pogledu pruži svoju pomoć rabinima. Savez računa sa saradnjom rabina, koja je do danas bila uspješna«.

Vrlo srdacnim riječima pozdravio je dr. Solomon Alkalay kongres u ime beogradske sefardske općine i Bne Brit lože.

Konačno govorio je predsjednik Saveza cionista dr. David Alkalay. Taj je govor na sve učinio dubok dojam. Jednostavan i lijep, iskren i otvoren, pun ljubavi i ideala. Osjećao sam, da duh velike židovske sadašnjosti ispunjava skupštinu i pitao sam se, da li će ga ona moći i uzdržati.

Na predlog predsjedatelja, Vrhovnog rabina dra Alkalaya, odušan je brzogovni pozdrav na Kralja i ministra vjere.

Nakon konstatacije, da je prisutan dovoljan broj delegata, prelazi se na menitoru raspravu. Dr. Frankfurter (Vinkovci) čita protokol zadnjeg kongresa. Na tome kongresu osnovan je rabinski Savez i trebalo bi se radi sadržaja njegova objelodaniti ovaj protokol, jer bi sigurno pobudio interes jugoslavenskih Židova. Dr. Urbach (Zemun) izvješćuje o radu Saveza u prošloj godini.

Rabinski odbor bavio se u prvom redu konačnom redakcijom saveznih pravila, koja su 21. januara 1924. potvrđena po ministru vjere. Zatim je raspravljao o uređenju konfesionalnih organizacija, koju je namjeravala stvoriti vlada. Izradjen je elaborat, koji je predan ministarstvu. Rabinski Savez zastupan je svojim odborom u Savezu općina.

Rabinski Savez stvorio je i zaključke o nužnom djelovanju i institucijama pojedinih općina, koje za sebe traže autonomiju. Svaka općina koja nije u stanju da uzdržava vlastiti rabinat, mora da se priključi drugoj općini. I taj zaključak, koji je u velikom dijelu naše kraljevine zakon, ne provadja se svagdje.

Odbor rabinskog Saveza došao je do uvjerenja, da se unutar jedne općine ne smije braniti minoritetu osnivanje nove općine, ako se to zbiva iz vjerskih razloga. Rabinski Savez nastojat će, da se sklapanje i razvod braka vrši u strogom smislu vjerskih odredaba. Računa se u tom postupku s najširim djelokrugom »mara deathra«, koji je ustanovljen u Sulhan Aruhu.

U imenovanju Vrhovnog rabina vidi Savez odlikovanje cijelog rabinskog staleža. Svaka organizacija znači u izvjesnom smislu odricanje ličnih prava. Rabini to čine iz ljubavi i za dobrobit židovstva i unapredjenja židovske nauke. Samo u zemljama i vremenima jakih progona bili su rabini bez organizacije. Tamo, gdje je bio moguć slobodni razvoj, razvio se organizovani židovski život. U svim vremenima bilo je tome tako u Palestini, Egiptu i Babilonu. Institucija Vrhovnog rabina veseli sve rabine, jer je imenovan muž, koji uživa poštovanje i ljubav svih rabina. Vrhovni rabin dokazao je, da važne odluke stvara samo u sporazumu s mjerodavnim faktorima rabinskog Saveza.

Konačno bavio se rabinski Savez i pitanjem popunjavanja vakantnih rabinskih mjesta. Na poziv Saveza su pet općine popunile rabinska mjesta. Izdavanje knjiga nije uslijedilo uslijed finansijskih poteškoća, ali se Savez nada, da će i u tom smjeru postići uspjeh. Izvješće prima se do znanja.

Dr. Fischer (Vršac) podnaša blagajnički izvještaj. Predlaže da se od većih općina traži subvencija, da se tako dobiva mogućnost za izdavanje knjiga i znanstvenog rada. Zatim još stavlja razne konkretne predloge. Izvještaj se prima.

Dr. Ketter (Topola) referira o »vjerskim i kulturnim ciljevima Saveza«. Kultura i vjera u židovstvu uvijek su išli uporedo. Mi nemamo samo dužnost »da ljubimo Boga«, već »da se njegovom naukom bavimo i danju i noću«. Referent zatim govori o Savezu između moderne hebrejske kulture i religioznoga odgoja. Potazeći od riječi dra Zippera, osnivača hebrejskog gimnazija u Jerusolimu, koji je rekao »u galutu — ako i najboljom voljom hoćete odgojiti Židova, nastat će nežidov, u Palestini — ako hoćete da odgojite nežidova, nastat će — Židov«. Na temelju brojnih data dokazuje referent, opadanje religiozitetu u jugoslavenskom židovstvu. Razlog je tome, što je kult forma potisnuta misao židovskoga zakona. A bit je židovske vjere: zakon za život. Na referat nadovezala se duža diskusija, u kojoj su učestvovali svi delegati.

U židovskom klubu »Sioga« našli su se rabini kod drugoga »Sulhan Aruha« (prostriski) i tu se nastavila diskusija u formi toaske. Svi su govori držani hebrejskim jezikom, pa treba od njih istaknuti duhoviti i vanredno lijep u klasičnoj hebrejskoj izrečenju go-

den. »Da izgleda sasvim kao seljak. Jedino, što ga zabrinulo i bradato lice razlikuje. Pričaju mi nešto o Karaitima...

»Nikad neznate, što je pravo, jer oni se čuvaju pred pripadnicima drugih vjeroispovijesti. Sve je u njih tajna. Jedan židovski dječak htio je da nauči njihov jezik kod jednoga karaitškoga dječaka. Kad su to doznali Karaiti, nahupali su mladoga učitelja. Oni ne će, da stranci pobliže upoznaju njihov život«.

»Moraju i oni imati mješan za službu Božju, kao Židovi?«

»Ne — mješana u njih nema. Subotom i blagdanima dolaze u sinagogu, kleknu na pod i mole. Dostaju dva do tri čovjeka«.

»A idu li i jednim danom u sinagogu?«

»Neki dolaze svako jutro. Stariji ljudi još su pobožni, ali mladina više i ne moći. Možete pogledati sinagogu. To je jedino mjesto, koje još ima karaitško obilježje«.

»Ne bi li Vi imali dobrotu, da me onamo odvedete?«

»Ne«, odvratilo kratko starac, ali se odmah ispricao: »Ovde sam rođen, ali sam samo jedanput bio u njihovoj sinagogi. Pobožni Židov ne smije u nju stupiti. To je gore, no da idete u crkvu. Podirte samo malo dalje ulicom. Prepoznat ćete lako sinagogu. Naći ćete upravo Karaita kod molitve«.

Stari se sa mnom oprostio, a ja sam se zaputio u ulicu.

U dvorištu loptaju se djeca. Govore stranim jezikom. Svako dijete baca deset pari koptu i glasno broji: »Bir, iki, ic, hesl, rest, aiti, m, sigi, rihus, um...

Djeca me spazide, prekidaju igru i znatiželjno me posmatraju.

Naokolo sve je tiho. Tu i tamo pojavljuje se na prozoru jedna karaitška žena, ali se odmah udaljuje, čim je pogledam.

(Nastavak slijedi)

vor hazana Šabataja Levia iz Beograda. Pjevanjem Hatikve oproštili su se rabini od svojih gostoprimaca.

Utorak poslije podne bilo je ispunjeno talmudskim »pilpulom«. Nadrabin Schweiger (Senta) držao je predavanje »o ništetnosti braka prema talmudu«. Židovski klub »Jedinstvo« kao da se pretvorio u Bet hamidraš. Ugodna melodija talmuda i osebniji duh Ješive ispunio je sve učesnike. Pitalo se je i odgovaralo se u najvećoj slobodi i pored svega toga u najljepšoj disciplini. Držim, da sve znanosti sačinjavaju tijelo svijeta, a židovska znanost njezina je duša. Konačno odlučio je dr. Ungar, da već možemo voditi pilpul, ali da ne možemo odlučiti »halaha lemaase«. Dr. Schwarz, Zagreb, zahvalio se je predavaču, a za naredni kongres najavio je rabin Šlang (Beograd) halahičko predavanje o »mikvaot«.

U utorak na večer održan je banket u prostorijama »Slege«, na kojem su bili zastupani ministarstvo vjera, po načelniku Jamjiću, i zastupnici beogradskog židovstva.

U srijedu nastavljena su vijećanja referatom prof. dra Schwarza (Zagreb). U opširnom i izvrsnom referatu govorio je prof. Schwarz o pedagoškim iskustvima i planovima židovske vjerske obuke i učenja hebrejskog jezika. Dr. Schwarz polaže naročitu važnost na lični kontakt rabina sa židovskom omladinom, da bi uzdržali u srcima omladine židovski idealizam. Više, no knjiga, treba duše i srca. Materijala imade dosta, da se može uspostaviti kontakt sa omladinom. Konverzacije o bibliji i drugoj lektiri pokazale su često vanredan uspjeh. Na referat nadovezala se opširna debata, u kojoj su učestvovali Šlang (Beograd) dr. Kiš (Novi Sad), dr. Fischer (Vršac), dr. Kaufmann (Virovitica), Goldstein (Kutina). Stvarnom zaključnom riječu referenta zaključena je ova diskusija.

Dr. Diamant (Vukovar) referirao je »o staleškim pitanjima rabina«. U iscrpivom izvještaju bavio se referent moralnim i materijalnim položajem rabina. Stvoreni su zaključci, koji imaju da zajamče rabinima moralnu nezavisnost u njihovom djelovanju, i osigurati im minimum egzistencije.

Nakon završetka konferencija pošli su rabini pod vodstvom Vrhovnog rabina, dra Alkalaya, u audienciju k ministru vjera Trifunoviću. Vrhovni rabin dr. Alkalay referirao je o radu konferencije i molio je ministra, da podupire interese židovske konfesije.

Ministar Trifunović odgovorio je srdačnim riječima i zahvalio je rabinima za dolazak. Naročito je pohvalio slogu unutar židovstva i uvjeravao je rabine, da će se vlada vazda sa razumjevanjem i dobrohotnošću baviti sa, agendama židovske konfesije. Zatim je ministar dulje vremena govorio sa pojedinim rabinima.

Beogradske novine s velikim su interesom pratile tok ove konferencije.

Iz židovskog i cionističkog svijeta

Zemaljska konferencija njemačkih cionista. Kao što smo već javili održala se 28. do 30. decembra zemaljska konferencija njemačkih cionista, kojoj su pribivali 200 delegata. Konferencija otvorena je po dru. Landsbergu, koji šalje halucim iz Palestine pozdrav konferencije. I za rad u galuti je halucit najbolje mjerilo. Nakon toga je, burno pozdravljen, u jednosatnome govoru prikazao predsjednik svjetske cionističke organizacije dr. Weizmann, politički položaj cionizma i stanje obnovnog rada u Erec Israelu.

U popoldnašnjoj sjednici pročitan je pismeni pozdrav bivšeg predsjednika, Feliksa Rosenblütha, koji se preselio u Palestinu, a u kojem nabacuje neke važne probleme. Dr. Landsberg nadopunjuje već prije objelodanjeno izvješće. Kurt Blumenfeld govori o preduvjetima i potrebama cionističkoga rada u Njemačkoj. Glavni rad mora da smjera na predobivanje cijeloga čovjeka. Važnost njemačkog cionizma je u tome, što je u vremenu kad je težište bilo prenešeno na zapadne zemlje, pokazao, kako su zapadni ljudi, koji su primili evropsku kulturu, došli cionizmu. Prelazeći na funkciju zapadnog cionizma kod praktičnoga rada izgradnje Palestine, naglašuje veliku važnost halucita. I u Palestini morat će biti zastupana sva zvanja, ali ideal zvanja za našu omladinu mora ostati poljoprivredni haluc. U ponedjeljak razlagao je Abraham Goldberg iz Newyorka poznato svoje stajalište glede podpiranja privatne inicijative.

Dr. Nahum Goldmann referirao je o pitanju nužnih reforma cionističke svjetske organizacije i predlagao je cijeli niz predloga, a kojima je vijećala posebna komisija. O ovim predlozima nije stvoren zaključak, već je prihvaćena ova rezolucija: »Konferencija pozdravlja inicijativu zemaljskog odbora, da se diskutuje problem reforme organizacije i nadje konačno riješenje. Ona smatra ovakovu reformu potrebnom i vidi u njoj nužni preduvjet za obnovu cionističkog pokreta. Referat o tim pitanjima kao i iznešene teze smatra podesebno bazom za provedenje reorganizacije. Nalaže se zemaljskom odboru, da na temelju tih teza i uvažanja momenata iznešenih u debati čim prije pristupi konačnoj formulaciji prijedloga, koje treba staviti na javnu diskusiju, da ih se uzmogne predložiti svjetskom kongresu na odobrenje.«

U utorak poslije podne izvjestili su komisije o svojim radovima. Konferencija izražava svoje priznanje odstupajućem predsjedniku dru. Landsbergu, a zatim je izabran Kurt Blumenfeld predsjednikom, a Martin Rosenblüth i dr. Alfred Schwarz potpredsjednicima. Na završetku držao je dr. Weizmann velik govor o izgradnji Palestine, koja je već toliko napredovala, da nam pokazuje smjer, kako će se riješiti nužda jevrejskoga naroda u budućnosti. Izgradnja Palestine ključ je Orijentu. U bratskoj zajednici sa Arapima Židovi će provesti preporod blizoga Istoka. Osim ovoga govora držao je dr. Weizmann u sjednici, koja je bila pristupačna samo delegatima, velik govor, u kojem je dao ekspoziciju o općem političkom položaju, o svjetskim problemima i o svrstanju židovstva i cionizma u njima. Konačno govorio je još dr. Weizmann na konferenciji zastupnika Keren Hajesoda.

Colonial Office potvrđuje zakon o podređenju židovskih zaklada pod palestinski Vrhovni Rabinat. Colonial Office potvrdio je zakon, što mu ga je podnijela palestinska vlada, prema kojemu će biti zaklade za židovske dobrotvorne svrhe u Palestini podređene nadzoru palestinskog Vrhovnog Rabinata. Kao što je poznato, borila se naročito Agudat Jisroel protiv ove zakonske osnove, jer se je bojala, da će se time umanjiti upliv grupe Rabi Sonnenfelda, te je bila sporazumna čak i s time, da ove zaklade i nadalje budu podređene arapskome muftiji.

Kolonel Kish stigao u Newyork. 27. decembra stigao je u Newyork kolonel Kish, koji će u Americi raditi za Keren-Hajesod u učestvovati u raspravama o osnutku Investment Corporation kao i američkog odjela Jewish Agencya.

Palestinsko osiguravajuće društvo Hasne. Sve dionice palestinskog osiguravajućeg društva Hasne u iznosu od 25.000 funti plasirane su u samoj Palestini. Društvo položilo je kod vlade 1000 funti kao kauciju za životna osiguranja. Dostora održat će se glavna skupština društva, na kojoj će se izabrati nova uprava.

Ugovor Phönixa sa Narodnim Fondom. Već u junu 1924. je direktorij Keren Kajemeta raspravljao o pogodovnom ugovoru sa osiguravajućim društvom Phönix u Beču. Pregovori, koje su sad vodili u Beču dir. Schocken i dr. Zweig od glavnog ureda KKL završeni su 10 godišnjim ugovorom.

Prema tome mogu filijale koje Phönix ima u većini evropskih zemalja u Palestini i Egiptu počam od 1. januara 1925. zaključiti životna osiguranja, koja potpadaju pod ovaj pogodovni ugovor. Pripravlja se uređenje odjela za osiguranje

kod Keren Kajemeta u raznim zemljama, na svim područjima na kojima radi Phönix.

Pogodnosti ugovora sastoje se:

1. Phönix dati će onome koji će se osigurati sve prednosti, olakšanja i pogodnosti, koje daje ma koje solidno osiguravajuće društvo, a povrh toga još neke specijalne privilegije. Tako moći će svaki za slučaj likvidacije ili inoga spora sa Phönixom zatražiti, da o tome odlučuje obranički sud glavnoga ureda KKL.

2. Phönix ima, prema primitku prve godišnje premije, da predaje KKL-u kao superproviziju 2% od osigurane sume. Pri tome garantira izvjesan minimalni prihod, koji iznaša u prvim dvim godinama 5000 funti.

3. Premije od ovih osiguranja imadu se, u koliko to dopušta zakon prema savjetima glavnog ureda KKL-a u sve većem opsegu investirati u Erec Israelu.

Pro-cionistička borba. Iz Moskve javljaju: U raznim gradovima Rusije opet su provedena uapšenja cionista, naročito omladinaca, koji pripadaju Ceire Cijonu ili organizaciji Makabija. Mnogi bivaju deportirani u Turafan i u druge krajeve.

Posjet u Palestini povod za testament u priloga Fonda. Kad je nedavno odošlanik glavnog ureda Narodnog Fonda u Beču primio testament g. dra. Gustava Baara, u kome je ostavio Narodnom Fondu 70.000.— dolara, pitao ga je, koji je bio povod darovanja. Dr. Baar odgovorio je, da je u proljeću posjetio Erec Israel, i utisak što ga je ondje dobio o obnovnome djelu, naročito da treba više zemljišta, sklonili su ga da učini taj testament.

Dr. Baar, rođen je u Moravskoj, a prakticirao je dugo u Americi. Poznat je kao stručni književnik i učenjak, a naročito u Beču radi svoga dobročinstva. Dr. Baar naglasio je, da svojim testamentom hoće drugima, koji su poput njega im sopstvene snage napredovali, dade primjera, da se oduže svome narodu. Za svoga boravka u Palestini postalo mu je jasno, da nedostatak zemljišta pruža zgodu, da stvori nešto dobra od trajne vrijednosti, pa je stoga razloga 60% svoga imetka testirao za kupnju narodnog zemljišta.

Iz Palestine

Književnici Erec Israela za Narodni Fond. Prvi put u povijesti zemlje dogodilo se, da su se sastali književnici i žurnaliste iz svih dijelova Palestine na vijećanje, koje je služilo svrsi, da zajednički traže praktička sredstva i puteva, da podupiru Židovski Narodni Fond u njegovu nastojanju za kupnjom zemljišta i tako osiguraju uspjeh velike akcije: »novih 100.000 dunama zemljišta«. Ovaj sastanak, koji je već po svojoj činjenici i radi svojih zaključaka historijski događaj, održan je na 4. dan Hanuke u Kirijat Anavim, onoj židovskoj koloniji, koju je osnovao Narodni Fond na svome zemljištu kraj Jerusolima. U svečano urešenoj baraki kvuce sastalo se 50 najboljih židovskih književnika, osim Ahađ Haama i Bialika, koji uslijed bolesti nisu mogli pribivati toj konferenciji.

Nakon što je M. Usiškin, predsjednik direktorijuma KKL, srdačno pozdravio prisutne, izabran je presidij (A. Rabinović, M. Ben Hillel Hakoën, dr. Klausner, prof. Slouch), pročitan je podraz Bialika. Duboko žali, što ne može pribivati ovoj skupštini, ali želi da barem pismeno ohrabri delegate i da im zaželi najbolji uspjeh na radu za veliku akciju Narodnog Fonda.

Vrlo srdačno pozdravio je prisutne radnik Leviatov kao zastupnik kvuce.

Iza toga govorio je Usiškin o Židovskom Narodnom Fondu, njegovom djelovanju i zadacima. Ovo je predavanje bilo važno po svome sadržaju, pa premda je trajalo dva sata, saslušano je s najvećom napetošću. Govornik dokazao je činjenicama i brojkama sa svakoga gledišta (nacionalnoga, ekonomskoga i političkoga), kako je važno i nužno, da Narodni Fond čim prije kupi što veći kompleks zemlje, jer židovski posjed zemljišta iznaša jedva 5% ukupnog posjeda mandatskoga područja, koji ima 20 milijuna dunuma. Prije svega treba da imamo zemljište za poljoprivredu, jer samo seljak daje zemlji svoj žig, što su dokazale nacionalne države, koje su nastale iza svjetskoga rata. Pošto nema vjerojatnosti, da će privatna inicijativa namaknuti velike komplekse zemljišta, to mora Narodni Fond u većoj mjeri raditi. Ne treba čekati, pored mandata, na

Iz Jugoslavije

NOVI METOD RADA.

Povodom četvrtgodišnje statistike KKL.

Na početku ove sabirne godine mi smo u kritici rada prošle godine istakli da u radnome metodi imade da se traži uzrok slabome napretku Keren Kajemeta i razlagali smo novi metod rada: samokontingentiranje. Bili smo uvjereni, da će ovakav sistematski rad i kraj najvećih teškoća i u najtežoj ekonomskoj krizi biti u stanju da osigura namicanje našega kontingenta. Pa čak, kad nam je Hanhala Keren Kajemeta povisila godišnji kontingent, mi nismo ni od kojega mjesta tražili veći kontingent, jer smo znali, da će provedenje novog metoda rada osigurati naš kontingent, naročito ako će valjano raditi velika mjesta. Danas već vidimo prve rezultate ovoga rada, koji je, iako još nije svagdje konzekventno proveden, ipak postigao uspjeh.

Promotrimo li rad u ovom prvom četvrtgodištu 5685, opaziti ćemo, da mnoga mjesta nisu sasvim ispravno shvatila novi metod rada. Samokontingentiranje ne sastoji se samo u prevaljenju i diobi rada, na veći broj saradnika, naročito ako se radi o društvima, tako da Povjereništvo prepušta sasvim onima, koji su preuzeli na sebe izvjestan kontingent, da oni taj kontingent namaknu, bilo posebnom akcijom, bilo priredbom ili iz društvene blagajne. To treba sigurno uraditi ali, pored svega toga ne smiju se zanemarivati naše stalne i prigodne akcije. A u tome se griješilo. Tako su neke grane sabirnoga rada gotovo sasvim zapuštene, a nekoje nisu u dovoljnoj mjeri iskorišćene. Škrabice (kasi-ce) donijele su tek (11.085 Din.), te bi se toj darovnoj grani imala posvetiti veća skrb. Naročito treba paziti na redovito ispražnjavanje škrabica (najmanje 4 puta u godini), i nastojati smjestiti što veći broj škrabica u židovske kuće. I Pinkas (darovna knjiga) ne iskorišćuje se u mnogim mjestima, premda bi baš ova grana sabirnoga rada mogla donijeti vanredan rezultat, kao što to dokazuje rad Povjereništva u Beogradu. Od ostalih sabirnih sredstava htjeli bi još konačno spomenuti darove kod Tore. Ova se vrst darivanja za Keren Kajemet Lejizrael u nas brzo udomila i pokazuje vanredan lijep razvoj (43.721.— Dinar). Treba živom agitacijom, naročito pred blagdanima nastojati (eventualno posebnim cirkularima), da se sklone svakoga Židova, koji bude pozvan k Tori, da se i tom zgodom sjeti KKL.

Prvo četvrtgodište donijelo je rezultat, koji nas još ni iz daleka ne zadovoljava, premda on već nadmašuje sve dosadašnje. Od 42 mjesta nadmašila su svoj kontingent 26, nekojima fali tek neznatna svota do potpunog kontingenta. Ova činjenica, da je većina mjesta nadmašila propisani kontingent, ugodna je pojava, te će se sigurno kraj boljeg organizovanja rada broj mjesta, koja su izvršila svoju dužnost prema Keren Kajemet Lejizraelu znatno povećati. I velika mjesta pravila su ozbiljniji pokušaj, da udovolje svojoj obvezi i ako ni jedno mjesto do sad nije namaknulo svoj kontingent. Relativno najbolji rezultat postigao je Novi Sad, zatim Beograd i Zagreb. Potpuno je zatajio Osijek, mjesto, koje bi moglo kudikamo veći kontingent namaknuti no propisani.

Slupamo u drugo četvrtgodište, koje je prema iskustvu uvijek najjače. Trebat će ozbiljnog i napornog rada, da poboljšamo naš dosadašnji rezultat. Do konca marta 5685., treba da namaknemo 500.000 Dinara, dosta

visoka svota, ali mi taj kontingent možemo namaknuti. Pored Hamiša asar bišvat akcije, za koju će sva Povjereništva dobiti na prodaju palestinskih badema, razaslat ćemo u ovoj četvrti 2 palestinska filma, te se nadamo, da će to biti dobra propaganda za Keren Kajemet i da će u velike olakšati rad naših povjereništva. Konačno trebat će provesti veliku Purimsku akciju.

Dosadašnji rad pokazao je, da se mogu kraj malo dobre volje postići lijepi uspjesi. Ako će svaki ispuniti svoju dužnost, onda ćemo sigurno namaknuti propisani kontingent.

Iz sjednice Radnoga Odbora. Radni je Odbor na svojoj sjednici od 7. o. mj. primio do znanja dopis Hanhale Keren Kajemeta, da je dala nalog za kupnju zemljišta kao i brzojavnu obavijest dra. Friedmanna iz Jerusolima, da je kupoprodajni ugovor, kojim je kupljeno 1000 dunuma zemljišta za našu halučku farmu kod Tire, već sklopljen. Zatim se čitaju dopisi mjesne organizacije Bijeljine, koja izvješćuje o svome radu i mjesne cionističke organizacije u Vinkovcima, koja traži delegata R. O. za glavnu skupštinu. Iza toga izvješćuje dr. Singer o rezultatu sabirnoga rada u prvom četvrtgodištu, koje pokazuje znatan porast prema prošlim godinama. Izvještaj se prima do znanja. David Spitzer referira o radu u Novome Sadu i Osijeku. Konačno inž. Zaloscer referira o ugovoru, koji bi se imao sklopiti između uprave K. K. L. i našim halucim, te predlaže, da se izabere posebna komisija R. O.-a, koja će proučiti njegove prijedloge i na narednoj sjednici izvijestiti. Obzirom na važnost i prešnost ove stvari ima se odmah pristupiti radu, a naredna sjednica R. O. održat će se u subotu, dne 10. o. mj.

Dar za halučku farmu. Židovska omladina u Brodu n/S darovala je za halučku farmu iznos od 2200 dinara.

POVJERENICIMA KEREN KAJEMET LEJISRAELI

Završili smo sabirni rad u prvom četvrtgodištu i mnoga mjesta mogu sa zadovoljstvom vidjeti uspješan svoj rad. Druga, koja nisu ovaj put udovoljila svojim obvezama prema Keren Kajemetu, morat će u drugom četvrtgodištu nastojati da namaknu deficit, jer samo ako će sva mjesta sabrali propisani im iznos, moći ćemo da namaknemo povišeni kontingent.

Iz Palestine dobili smo obavijest, da je Keren Kajemet kupio 1000 dunama za našu halučku farmu, te je time izvršio svoju obvezu prema nama. Na nama je sad, da pojačanim radom s naše strane udovoljimo svojoj dužnosti prema Keren Kajemet Lejizrael.

Prva akcija, što je imademo provesti u ovoj četvrti jest

Hamiša asar bišvat-akcija.

Uprava Keren Kajemeta poslat će pravovremeno u sva mjesta

palestinske bademe

da tako spoji starodrevni naš običaj darivanja voćem sa Narodnim Fondom. Ovu priliku neka iskoriste sva naša povjereništva za veliku akciju, koja mora da donese najmanje 150.000 dinara.

Uprava Keren Kajemet Lejizrael.

Glavna skupština mjesne organizacije u Bijeljini. Dne 13. decembra održala se glavna skupština naše mjesne organizacije. Predsjednik Jakob Perera izvjestio je o radu u minuloj godini, a njegov izvještaj nadopunio je potpredsjednik prof. Salamon Kalderon. Rezultat i naš same ne zadovoljava, ali on predstavlja maksimum onoga, što se doista moglo postići. Njihovu je nastojanju uspjele da pored svih teškoća ostvare Židovski dom, pa će to sigurno doprinijeti razvoju židovskoga života. Nakon što je odstupajućem odboru podijeljen apsolutorij, izabrana je ova uprava: predsjednik Hajim Cadik Baruh, potpredsjednik Miško H. Papo, tajnik Samuel Winter, blagajnik Rifka Baruh, bibliotekar Fani Schwarzberg, povjerenik K. K. L. Jakob

vladino zemljište. Mi ne ćemo da istisnemo te lahe, ali ipak ne smijemo propustiti zgodu da kupujemo zemljišta kod efendija. Jao židovskome narodu, ako prekasno spoznae tu svoju dužnost!

Predavanje oduševilo je slušatelje i uvjerilo ih je o bezuvjetnoj potrebi brzog i energičnog rada u službi Židovskog Narodnog Fonda tako, da su svi stavili zahtjev, da se više ne drže govori, već da se odmah stvaraju praktični zaključci. U ime prisutnih zahvalili su Usiškinu duboko ganuti A. Rabinović i dr. Klausner za njegova razlaganja i opomenu, da se kupi zemljište Erec Israela, pa da se time narodna domovina postavi na čvrst temelj. Zaključili su sakupljene, da upotrebe sva sredstva, kako bi se postigao što bolji uspjeh. Skupština prihvatila je jednodušno i velikim oduševljenjem razne rezolucije, među inima: »Književnici Erec Israela upravit će apel na dušvne vodje cijeloga židovskoga svijeta i pozvati ih, da se u izvjestan dan (3. dan Hol hamoeda Pesaha), posvete isključivo akciji Narodnoga Fonda.

Redakcija i odaslanje poziva predana je posebnoj komisiji.

Dr. Halpern u Erec Israelu. Dr. Georg Halpern od finansijskoga i gospodarskoga vijeća stigao je u Palestinu. On, koji je podjedno djelovodni ravnatelj Jewish Colonial Trusta, baviti će se specijalno problemima gradske kolonizacije, naročito obzirom na imigraciju elemenata srednjega staleža, te pitanjima industrije. Proučit će komercijalne i industrijske mogućnosti zemlje, kao i organizaciju informacione službe.

Dr. Halpern ispitat će nadalje situaciju finansijskih instituta cionističke organizacije, naročito Anglo Palestine Company, koja se ima prilagoditi novim zahtjevima, koji rezultiraju iz sadašnje imigracije i njome nabačenim industrijskim problemima.

Izjava Egzekutive o položaju učitelja. Egzekutiva cionističke organizacije objelodanila je izjavu o položaju učitelja na židovskim školama, iz kojeg vadimo ovo:

Prošla godina 5684. završila je sa deficitom od 60.000 funti, koji se imao pokriti ov. god. mjesečnim uplatama od 5.000 funti. Zajedno sa deficitom iznašale su obveze budžeta za nastavu u ovoj godini 66.175 eg. funti. Prema tome imala je Egzekutiva da plati u prva dva mjeseca 5685. (oktobar, novembar), 11028 LE. Odjel za nastavu tražio je, da se prije syega pokrije cijeli deficit prošle godine; to je izvršeno, ali je Egzekutiva ostala dužna na tekućem računu 5600 LE. Jedan dio toga duga je već plaćen, dok će se ostatak u najkraće vrijeme podmiriti.

Deficit prošle godine nije nastao krivnjom Egzekutive, već time, što su neke institucije, koje doprinášaju budžetu nastave prekasno ispunili svoje obveze. Cionistička organizacija pokriva 70% budžeta nastave dok ostatak od 30% otpada na školarinu i subvencije raznih zavoda i škola.

Novi palestinski pečat. U Londonu se u kraljevskoj kovaonici novca izradjuje službeni pečat za Palestinu prema nacrtu Cecil Thomasa, koji prikazuje orijentalni grad na brdu, kao simbol za Jerusolim. Ispod crteža urezano je engleskim, arapskim i hebrejskim jezikom: »Vlada Palestine«.

3251 turista u novembru. Prema službenom izvještaju došlo je u mjesecu novembru koji ne broji u turističku sezonu u Palestinu 3251 turista. Povrh toga povratilo se je u zemlju 1497 prijašnjih stanovnika.

Oficijelni broj imigranata u mjesecu novembru još nije objelodanjen, a drži se, da ne će zaostati za prosječkom od 2000 duša, koji su stigli zadnjih mjeseci.

Povoljan razvoj Keren Hajesodskog rada u Palestini. Rad za Keren Hajesod u Palestini u zadnje se vrijeme opet življe provadjao, te pokazuje lijep uspjeh. Na zadnjoj konferenciji obvezali su se zastupnici, da će u ovoj godini namaknuti 20.000 funti za Keren Hajesod. Prema vijesti, što smo je primili iz Palestine, provadjala se sad akcija u Jerusolimu, Tel Avivu, Hajji, Tiberiasu, Safedu, Rišonu i Cionu; Petah Tikvi i drugim većim kolonijama. Sva nastojanja idu za tim, da se namakne preuzeti kontingent.

Darujte za halučku farmu

Semo, odbornici gg. Baro A. Baruh i Mane Neumann.

Iz mjesne organizacije u Brodu n/S. Na odborskoj sjednici od 28. decembra konstituirala se odbor ovako: predsjednik dr. Avram Werber, zamjenik predsjednika inž. Adolf Löwy, tajnik direktor Rudolf Fuchs, blagajnik i povjerenik za K. K. L. i K. H. Hugo Mahler, zastupnik omladine Slavko Weiss.

Hanuka u Bietovaru. Dne 20. decembra pr. god. priredilo je Žid. oml. udr. »Degel-Jehuda« svoju Makabejsku slavu u velikoj dvorani Hrvatskog sokola. Moralni uspjeh zadovoljava, dok je materijalan uspjeh, obzirom na slabi posjet, velik.

Dvije glazbene tačke izveo je, potpuni orkestar Žid. glazbenog društva, osobito precizno, te su ove tačke naišle na svestrano odobravanje publike. Osobito se doimila prva glazbena tačka: »Cijon«, fantazija. Žid. narodnih pjesama.

Haver Joško Rosenberg, poznati recitator, s mnogo je čuvstva recitovao, pred ogromnom i plavo-bijelo ukrašenom menomom, Rosenfeldove »Hanuka svijećice«.

Svojim ugodnim glasom i dobrom mimikom osvojila je sve prisutne mala Olgica Dorf, otpjevavši uz lichenodušno odobravanje Hirschlerovu pjesmu: »Ich bin sich mir a Kalle«, tako da je morala dodati još 2 žargonske pjesmice (»Sejn bin Ich, šejn« i »Unser Rebbe«).

Osobiti interes vladao je za pozorišni komad: »Spas Izraela« Autori Haim Montiljo i A. Papo. Sam komad je bez osobite literarne vrijednosti, dočim je za propagandu prikladan. Izvedba, a pogotovo režija, bila je nedotjerana. Svijetle momente unosila je u komad mala Tea Šajeva, koja je svojim prirodnim talentom i velikom ljubavi odigrala glavnu ulogu. Sam komad nije postigao u građanstvu ono, što se od njega očekivalo.

Poslije programa slijedila je igranka. Čista dobit, koja iznosi nekoliko tisuća dinara, raspodijeljena je Halučkoj farmi i Keren Kajemetu.

U utorak 23. decembra pr. god. upriličila su židovska djeca u prostorijama svratišta »Kruna« svoju Hanuka priredbu koja je, po kritici prisutnih roditelja i građanstva, postigla osobito moralan uspjeh.

Program bio je, uz tradicionalno palenje Hanuka-svijećica, koje je palio najstariji dječak i pjevao svečanu »berohu« uz pratnju dječjeg zbora, ispunjen i prigodnim Hanuka-komadom, te obiljem pjevačkih i deklamatornih tačaka.

Na koncu priredbe bilo je svečano darivanje Hanuka-darovima. Kad se iz grudiju tridesetero malene djece, okupljene uz zajednički stol i pokraj starodrevne menore orila Hatikva, pojavila se, sa plavo-bijelim stijegom i pokraj ogromne kosare darova »Dobra Hanuka«, ostovila i darivala je zatim djecu.

Neopisivi »štimung« zavladao je među malšanim, Hanuka je obdarila svakog, a naročito siromašnu djecu, kojima je donijela lijepe i potrebne im darove. Veselje među djecom, a osobito među roditeljima, vladalo je sve do razlaza, kada su pošli svi zadovoljni i pod utiscima svečane proslave svojim kućama.

Većina tačaka, kao i pozorišni komad bili su originalni radovi Havera Joze Webera, dok su neke prigodne stvarce od Cvi Rothmüllera upotrijebile program. J.—J.

Izbori u bogoštovnoj opštini. Za 1. veljače raspisani su izbori za 12 članova bogoštovnog vijeća.

Ovi izbori izgledaju da će biti veoma borbeni, jer sadašnje je vijeće u čisto cionističkim rukama, te ovdajšnji asimilanti sve i sva upotrebljavaju, da ovo vijeće sruše, te da postave »pouzdanu« lude, koji ne će uvoditi politiku u hram.

Ta ista gospoda, koja bi željela isključiti svaki narodni rad u opštini, žele da radi »ekonomskih« razloga preuzmu vodstvo opštine!

Naravno, da je ta akcija asimilanata tako prazna, te će im svjetski Židovi 1. veljače odgovoriti svojim glasovima kakvim će duhom da živi židovska bogoštovna opština.

II. generalna skupština »Degel Jehuda«. U nedjelju dne 4. o. m. održalo je omladinsko udruženje svoju II. redovitu glavnu skupštinu, na kojoj su prisustvovali svi svjetski omladinci. Nakon održanih referata Haver predsjednik H. Montiljo se sdačno oprašta od cjelokupnog članstva, jer odlazi u svoje novo prebivalište, u Zagreb.

Ispred članstva oprašta se sa h. Montiljom naš začasni predsjednik g. dr. D. Linder, te mu želi, da u ugodnoj uspomeni ostavi naš grad, kao što je on među nama ostavljao.

Nakon toga bira se jednoglasno novi radni odbor. Predsjednik: Josip Altman. Tajnik I.: Božo Plk. Tajnik II.: Hene Weiss. Blagajnik: Hinko Hirschler. Povjerenik za Keren Kajemet: Dragutin Grünhut. Rad s djecom: Hana Hirschl i Mariška Grün. Bez funkcije: Milan Polak i Ernest Grün. Društvena je adresa: Josip Altman, Bietovar.

Karlovac. Dne 3. januara o. g. održana je u prostorijama »Zorin-Doma« Hanuka proslava, koju je priredila »Karlovačka Židovska Omladina u S. Ž. O. U.«

Pred punom velikom dvoranom otvorio je predsjednik Đuka Reiner proslavu kratkim svečanim slovom, u kojem je ukratko označio put i cilj omladinskog rada, a naročito istaknuo, da je ova proslava ujedno skroman 13-godišnji jubilej opstanka »K. Ž. O.«

Mala Darinka Rendeli deklamovala je »Hanuka svijećice« M. Rosenfelda. Otika Brauner otpjevala je svojim ugodnim glasom Roskinove pjesme »Dein Milners Treren«, »Mein Ruheplatz« i Grossovu »Jume, jume«, te je nagradjena burnim aplauzom. Mladi pianista Egon Goldner otvirao je poznatom svojom vještinom 3 kompozicije židovskog kompozitora Joela Engela, Mendelssohnov »Auf Flügeln des Gesanges« te Korngoldov »Rübezahl« Šest djevojčica i vrtljara (Zora Eisler) izvele su igru »Haganenet v' perahahe«, koju je uvježbala Otika Brauner. Dražesni kostimi i lijepa izvedba tako su se dopali, da se tačka nakon burnog odobravanja morala opetovati Mlada plesačica Otika Brauner plesala je svoj »Orijentalni ples«, koji se je veoma svidio, te se je također nakon dugotrajnog aplauza morao ponoviti. Odio djevojčica izveo je »Vježbe sa čunjevima«, a odio dječaka »Vježbe sa štapovima« vrlo precizno, što je uvelike za sluga autora, gimnastičkog vodje Zdravka Blaui. Vježbe sa štapovima, koje svršavaju sa figurom »Magen Davida«, morala se i opetovati. Program završile su ukusne žive slike: »Rut« (Zora Maltersdorfer), »Rahel« (Dragica Rendeli), »Subota svih subota (Zlata Kohn).

Iza programa razvila se ugodna zabava do u kasnu noć. Omladina iznenadila je publiku za vrijeme zabave deklamacijama male dječice, koja su ispričala cio niz Cvijevih pjesama iz »Haaviva«. Najbolje se svidjela mala Pinika sa pjesmom »Škrabica Narodnoga Fonda«. (Ali ona je u tu škrabicu sakupila na samoj zabavi lijepu svoticu.) Slijedio je još »Holandski ples« Zora Eisler i Lante Brauner.

Čelimi trud, koji je požrtvovna omladina uložila u ovu zabavu, te njen stilski zadovoljavajući program nagradjen je velikim moralnim uspjehom, koji mnogo znači za cionistički život i rad u mjestu.

Proslavu posjetio je lijepi broj zagrebačke omladine.

Koncertat djevojačke sekcije Bas Israel u Skoplju. Novo osnovana sekcija djevojčica ovdajšnje cionističke omladine Bas Israel priredila je dne 27. decembra svoj prvi koncert sa igrankom. Potpomognuta od centralne uprave i ureda uspjela je da prikaže publici jedan lijep i odabran program. Koliko je Centralni Ured uspio da interese ovdajšnje stanovništvo za naš pokret najbolje se dalo vidjeti na ovoj priredbi. Koncertat započeo je u 8 sati pred punom salom. Inicijativom Havera Samana Hafitna bila je sala okićena zastavama i jevrejskim amblesima. Omladina mogla je uvidjeti, kakve koristi može naš pokret imati od sudjelovanja ženskoga spola. Veseli nas, da smo vidjeli naše vrijedne djevojke kako se iskreno i predano žrtvuju, da bi doprinosile što boljem uspjehu. Hvala ide predsjedniku Lani Aladžem, sekretaru Saban, gđice Berahé i Kovo, Alzeh koje su najsvjesnije vršili svoju službu.

Isak Koen u ime uprave Bas Israela objasnio je u jednom važno i lijepo prigodnom govoru značaj praznika Hanuka i upređivanje naše stare borbe neumornim vodjom drom Herzlom. Zatim govori o Narodnom Fondu pozivajući svakoga jevrejina, da se sieti te institucije u svakoj prilici. Samo uzajanim žrtvama uspjeh će izvišiti veliko djelo na koje se spremamo. Njegov govor naišao je na burno odobravanje. Slijedila je slika Hanukijas u kojoj su sudjelovale Dija Kamhi, Len Avizez, Rebeka A. Levi, Sarina Ale-

džen, Beraha, Pardo, R. Talvi, E. Pesach. Sve su djevojke bile ukrašene nacionalnom zastavom sa Magen Davidom i držale u ruci svijeću. Usred frenetičnog aplausa palio je predsjednik općine svijeće. Kor od nekoliko djevojčaka otpjevao je prigodnu molitvu. U koru učestvovala su S. Adroki, R. Aladžem, E. Talvi i R. Gatenio.

Vrlo dobro uspjela je komedija na španskom jeziku, te su I. Bahar, I. Katarivas u svojim ulogama razveselili publiku. Na zahtjev publike prikazana je zatim jedna komedija na srpskom jeziku u kojoj su se odlikovali gg. L. Koen, J. Koen i A. Bahar te gđica Ruben. Nakon program započela je igranka koja je trajala do zore.

Kako doznajemo uzet će novo osnovana djevojačka sekcija aktivnog učešća u Palestinskom bazaru koji će se ovdje prirediti.

Makabejska svečanost u Splitu. Dne 27. decembra 1924. priredilo je Jevrejsko Kulturno Društvo »Jarden« u svojim društvenim prostorijama Makabejsku svečanost, sa vrlo lijepim i biranim programom, koja je koli u moralnom toli u materijalnom pogledu vrlo dobro uspjela.

Po odsviranoj Hatikvi govorio je g. inž. V. Morpurgo o značaju Hanuke, prikazavši vjerno borbu Makabejaca za oslobođenje židovstva. Nakon toga slijedilo je paljenje Hanuka svijećica po kantu g. I. Daniti. Mali Isidor Perera deklamirao je »Hanuka« od Cvia. Članovi omladinske sekcije izveli su proste vježbe dobro i precizno, isto tako i djevojčice »Ritmčke vježbe lukovlma«. Najefektnija tačka programa bile su skupine, izvedene po članovima sekcije. I pozorišni komad »Erev Jom Kipur« od dra. Davida Albala, bio je dobro odigran, dok je igrokaz »Naša Deca« od B. Nučića izazvao buru smijeha.

Po svršenom programu razvila se je nezvezana zabava koja je u najboljem raspoloženju potrajala sve do zore.

Hanuka proslava Židovske omladine u Sisku. Žid. omladina u Sisku priredila je u subotu, 20. decembra u dvorani Urania-kinia svoju Hanuka-proslavu. Publika je brojnim odzivom dokazala, da sa simpatijom prati nastojanje omladine. Program je u cjelosti vrlo dobro uspio, a svaka tačka popraćena je živim odobravanjem.

Nakon deklamacije B. Schwarz (Hanuka-svijećice od Rosenfelda), vrlo su lijepo odsvirali na glasoviru četveroručno Joži i Mira Rosenfeld prolog iz Bajazza.

Trio (Gustav Pestetich, violina, Marko Rothmüller, čelo, Joži Rosenfeld, glasovir) s mnogo su razumljavanja izveli »Mignon« od W. Hermann.

Mira Weiss uz pratnju Marka Rothmüllera (glasovir) s osobitom gracioznošću plesala je Lepitrov ples kojemu je publika posvetila mnogo pažnje.

U Nadi Meisz upoznali smo vrlo dobru pjevačicu, čiji nam glas još mnogo obećaje. Pjevala je: L. Denza: »Se tu mjasas« i Brahms: »Uspavanka«. Posljednju pjesmu morala je opetovati. Za glasovinom Joži Rosenfeld.

Iza dulje pauze predvela je D. C. sekcija zagr. žid. omladine Heyermansov: Ahasver. Premijera bila je u Zagrebu, no nekā su lica izmijenjena. Osobiti napredak pokazala je Vilma Lion kao majka, a ni Albaharija nijesmo u ulozi Karafka vidjeli tako glumiti u Zagrebu. Hirsch kao Petruška nije potpuno zadovoljno. Nedostaje mu sloboda kretanja. Ostale uloge kao kod premijere.

Igrokaz ostavio je na nazočne dubok i snažni dojam, te su diletanti nagradjeni burnim aplauzom.

Čajanke »Makabija«. Žid. gomb. i sportsko društvo »Makabija« priredjuje pjesne večeri (čajanke) u prostorijama »Kasina« (Bouboniere i tabarin) u Tuškancu.

Svrha je ovim čajankama, kao što je bila i onih N. D.: pružati mogućnost za što bolje upoznavanje i razvijanje društvenosti među zagrebačkim židovstvom.

Vrlo ukusne i sa takvu svrhu zacijelo najzgodnije prostorije u Zagrebu, pa zgodan dan i vrijeme sigurno će pridonijeti uspjehu istih.

Elitni ples »Makabija«. U subotu 14. februara održavat će se elitni ples »Makabija« u svim prostorijama »Music-Halla« (Nikolićeva ulica).

Iz »Makabija«. Rad u gimn. sekciji počinje se opet nakon ferija u ponedjeljak 12. januara.

Zdravstveni odio koji će voditi gosp. Milan Freiberg, vježbat će odsada ponedjeljkom i četvrtkom od 9—10 sati na večer. Vježbat će se higijenska gimnastika.

IZ RADNOG ODBORA SAVEZA ŽIDOVSKIH OMLADINSKIH UDRUŽENJA

(Zagreb Ilica 31, III. kat.)

I. Nova savezna udruženja. Inicijativom R. O. osnovala su se pred kratko vrijeme sljedeća savezna udruženja: Žid. oml. društvo »Maks Nordau«, Slatina (Adr.: Anica Spitzner) i Žid. oml. udruženje »Višegrad« (Adr.: Estera Papo). Svoj ustup u S. Ž. O. U. najavilo je novoosnovano Žid. Oml. Društvo u Novome Bečeju (Adr.: Josip Grilin, kod g. dr. M. Grlina).

II. Konferencija sarajevskoga saveznoga okru-

ga održat će se 14. o. m., pa se upozoriju sav. udruženja toga okruga (Bijeljina, Derventa, Sarajevo, Travnik, Tuzla, Višegrad Zavidović, Zenica), da imaju toj konferenciji svakako poslati svoje delegate i dolazak njihov što prije javiti na adresu I. Konforte za Žid. Oml. kolo, Sarajevo, Banjski brijeg 13. Sa strane R. O. toj će konferenciji prisustvovati predsjednik S. Ž. O. U. h. Cvi Rothmüller.

III. Hanuka priredbe. Ona sav. udruženja, koja još nijesu poslala R. O. izvještaj o svojoj Hanuka-priredbi i 10% dobitka, treba da to učine što prije

IV. Savezna članarina. Ona udruženja, koja do 5. o. m. nijesu poslala sav. članarinu za I. semestar (10 Din. po članu) kažnjavaju se 20% nadoplatka na dužnu sav. članarinu.

V. Savezne iskaznice. Udruženja treba da prije predaje sav. iskaznica svojim članovima ispune četvrtu stranicu iste, na kojoj se nalazi iskaznica dotičnog udruženja.

VI. Savezni znakovi. Prispjela je nova zalihna sav. znakova, koje mogu dobiti sav. članovi uz cijenu od 10 Din. po komadu. Ponovno se upozoruju sav. članovi, da su dužni uz sav. iskaznicu posjedovati i savezni znak.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet leisrael) Izkaz darova br. 7. za vrijeme od 28. do 31. decembra 1924.

OPĆI DAROVI.

Sarajevo: Prema specifikaciji u »Nar. Žid. Svijesti« 831.50
Bjelovar: Lizika Hirschl prig. dječje zabave sabrala 90.75
Slatina: Oml. društvo »Maks Nordau« 30.—
952.25

SAMOOPOREZOVANJE.

Karlovac: Seniori K. ž. o. 42. Karlovačka žid. oml. 70. K. ž. o. i seniori K. ž. o. bez specifikacije 1080 1192.—

ŠKRABICE.

Vukovar: Aleksa Steiner 54. Moric Mezner 3.50; Selma Stein 16; Mara Engl 45; Hermina Fischhof 59.50; Heda Singer 33; Žid. oml. društvo 31; Felice Bresslauer 25; Hermina Weiner 17; Vladimir Kraus 21; Jetika Rosenberg 50; Mira Bier 6.50; Hermina Winter 14.50; Renka Hirth 20; Adika Hercog 25; Moric Schön 5; Josip Malz 8; Oton Guttman 6; Weiss Jenö 10 450.—

Derventa: Sara Baruh 45; Josef Baruh 20; Osiat Zahler 18; Kiršenbaum 17; Židovski dom 19; David L. Pesach 10; Šandor Strauss 12; Buchhalter 11; Hajim Alkalay 13; Levi D. Pesach 10; Kopelmann 4 179.—

Sanski Most: Mazalta Atias 52; Eliezer Z. Levi 50; Blanka Hasan 41; Samuel Izidor Hasan 20.75; David Kabiljo 16.50; Hajim Hasan 13; Avram Isak Atias 12.50; Jakob i David Albahari 10 215.25

Sarajevo: Bez specifikacije 1625.—

Banjaluka: Mela Poljokan 320.—

Zagreb: Dr. A. Singer 30; Žiga Hacker 51; Dr. Žiga Neumann 102.20; H. Herzer 5.75; Dr. H. Jacob 2; Sauerbrunn 22.50; Mavro Preis 61.95; A. Semnic 50.25; dr. A. Licht 234.25; Gustav Freulich 18; Alkalay 46.10; Drago Steiner 37.75; David Spitzer 64.25; I. Rothmüller 230.50; Šimo Spitzer 30; Hinko Stern 30; Gabriel Meov 6; Braća Blichler 13; I. Beck 64.75; Slavoljub Deutsch 39.75; A. Freiburger 90; Izrael Mevorah 33 1233.—

Zavidović: Ispravak iskaza br. 5 —.50
4022.75

MASLINE.

Brod n. S.: Prig. smrti Josefe Bauer rođi. Mahler daruju za gaj: Rudolf Fuchs 500; Hugo Mahler 200; Ernestina Mahler 200; Samuel Bauer Zagreb 100; Ernest Mahler, Lačiče, 100; Bauer Oto, Brod, 100; Vilma Müller, Nova Gradiška, 100; Ferd. Mahler, Osijek, 100; Drag. Mahler, Brod, 100; Hugo Weiss 100; Bauer David, Čari-grad, 50; Roza Neumann, Požega, 30; Liebmam Oskar, Brod, 50; Berger Armin 100 1830.—

Vršac: Za vrt gdje. Josef Brief 1500.—

Zagreb: Za vrt pok. Luje Hermann daruju: Žiga Hacker 200; Mirko Lustig 100; Vilma Pollak 50 350.—

Ludbreg: Elsa Scheyer u gaj »Aguda«-Cijon« 150.—
3.830.—

ZLATNA KNJIGA.

Sarajevo: Za upis haluca Jichaka Goldsteina i Fiko Papo sabrano u Jevrejskom klubu na oproštajnoj večeri 2665.—

JAAR JUGOSLAVIJA.

Brod n. S.: Prig. proslave Hasan Maftir daruju na ime Josefine i Hugo Weiss: dr. Josip Abramović 200; Rudolf Fuchs 100; dr. Rudolf Kolar 50; Julius Klein 50; Hinko Ornstein 50; Vatroslav Fürst 50; Lavoslav Majer 50; Josip Dörner 50; Ernest Fischer 50; Ferdo Švrljuga 50; Marko Städtler 50; Ignjat Sidon 50; Hugo Weiss 50; Emil Eichhorn 30; Edo Friedenfeld 25; Prig. proslave Hasan berešis daruju na ime Elisabete i Marko Rein: dr. Josip Abramović 200; Rudolf Fuchs 200; dr. Rudolf Kolar 100; Marko Städtler 100; Hugo Weiss 100; Šandor Krausz 100; Jakob Abravanel 50; Julius Klein 50; Lavoslav Majer 50; Ernest Fischer 50; Hinko Ornstein 50; Ignjat Sidon 40; Julius Engel 20; Makso Sandel 20; Marko Rein 100 2135.—

GEULAT HAAREC.

Novisad: Prig. Brit Mila u kući Marton Schlossberger daruju: Armin Löwenberger 1000; Artur Löwenberger 200; Ignac Keller 50; Salomon Berger 25; Vilmos Singer 200; Režö Schlossberger 100; Hered Jenö 100; Bela Ofner 50; Ign. Stein 100; Alfred Löwenberger 100 Josef Schlossberger 100; Nikolaus Kraus 100; Leopold Stein 100; Leo Löwenberger 100; Zigmund Lukacs 100; Herman Hered 100; Julius Löwenberger 20; Bela Krishaber 100; dr. Matias Sattler 100; N. Köhn 10; Lajos Rosenzweig 50; Josef Reitzer 200; Dezsö Kalman 50; Miksa Kasovitz 100; Marton Schlossberger 300; Imre Gerö 50; Marko Neumann 200; Dar Adolf Weiner, Beč, 100. — Prig. Hasan Maftir u kući Eugen Klein daruju: Vilim Vig 100; Miksa Kasovitz 100; Prig. Brit Mila u kući Imre Gerö daruju Andor Buchwald 50; Josef Gerö 50; Marton Komlos 50; Prihod Hanuka-priredbe 600 4755.—

Travnik: Mjesečni priloz: Din. 30 Estera Altarac; po 20: Konfort Blanka, Konfort M. Sara, Konfort I. Sara; po 12: Salom Klara, Salom Majka, Atias Rifka, Konfort Rahela; po 10: Pinci Rifka; Salom Flora, Montiljo Bukica, Levi Vida, Atias Rahela, Papo Estera, Salom Hana, Salom Sara, Konfort Luna, Abinun Sara, Altarac Hana, Sara Atias, Rosenzweig Maria, Pinto Flora, Bohora Altarac; po 8: Schnetreppl Jetty, Weiser Toni, Abinun Flora; po 5: Kalderon Flora, Spiegel Berta; po 4: Alkalay Estera, Altarac Dora 330.—

Koprivnica: Omladina za prodane barjake na Simhat Tora 170.—

Virovitica: Prig. zaruka Katinke Strenger—Šandor Engel sakupila Margita Kaufer 240.—

Djakovo: G. Schrenger sabrao prig. čajanke Žid. kult društva 280.—

Vukovar: Žid. oml. društvo od prihoda svoga Hanuka posijela 21 XII. 1000 dinara; Aleksa Steiner sakupio prig. Hanuka 314; Mara Engl 30; Liza Engl 20; Izgubljena oklada Ernö Steiner—A. Steiner 10 1374.—

Beograd: Na dan 25-godišnjeg braka Salomona Kabiljo 200; Mali Pesach sakupio na dan matineje Ž. N. P-a 130; Hanuka akcija Bina Anaf 2290; Bina Atias—Matilda Mevorah 640; Rašela Koen—Zana Albala 280; Rašela Jakoj—Lili Medina 90; Lucija Pijade 700; Ružica Demajo 90; Erna i Regina Saso 665; Žanka Karić—Meri Kavison 265; Mari Karglanović 10 5473.—

Derventa: Za na Sukot prodane sviječice i barjake 139; Hanuka akcija Fina Kohn i Joži Rubinstein 720 859.—

Sarajevo: Prema specifikaciji u »Nar. Žid. Svijesti« 2834.—

Čakovac: Prig. vjenčanja Else Sellgman—Andor Geiger 125.—

Požega: Prig. vjenčanja Beno Kupfermann—Blanka Klein sabrano 400.—

Sarajevo: La Benevolencija na konto kontingenta 1500; La Gloria na konto kontingenta 1000; Mizgad Ladah na konto kontingenta 1000; 10% čistog dobitka Makabejske svečanosti Mjesne cij. organizacije 1000 4500.—

Ludbreg: Čisti dobitak Hanuka zabave 200.—

Split: Jevrejsko oml. društvo Hanuka akcija 773.—

Bijeljina: Prig. otvorenja Jevrejskog doma daruju: po 50 Din. Jakob Perera, Haim I. Papo; Prihod Hanuka sijela 30% 500; Sakupljeno u Jevr. domu prilikom boravka Maksa Grünfelda po 10 Din.: Haim J. Papo, Haim Z. Baruh, Samuel Kraus, Baro A. Baruh, Kučo M. Alkalay, Jakob Semo, Danko Papo, Mošo Baruh, Hajim Ozmo, Goldina Salom, Rifka Kabiljo, Josef M. Alkalay, Efraim Musafija; po 5 Din.: Josef Behar, Moric Altarac, Sarika Nussbaum, Rašela Papo, Josef K. Alkalay, Samuel Winter 760.—

Bjelovar: Dio prihoda Hanuka zabave 1600.—

Zagreb: A. Silberstein 100; Sabirni arak Hinko Stern 350; Lav Stern 5200; Dr. Oto Braun 50; Mevorah 500; H. Adler 500; Dr. Žiga Neumann 350; Ljudevit Lion 290; Ezra Kajon 100; Dr. Pavao Neuberger 150; Nada Ascher 360; David Spitzer 350; Rikard Herzer 100; Hanuka akcija Žid. Nar. društva 4200 12.600.—
37.273.—

TORA DAROVI.

Koprivnica: Po 100 Din.: Adolf Scheyer, Šandor Roth, dr. Izrael Kohn; po 50: Anton Goldschmiedt, I. Goldschmiedt, Z. Heinrich, B. Heinrich, P. Handler, M. Albahari, Moše Albahari; po 25: Mirko Begović, Salomon Ervin Beno Wolfensohn, Ivo Begović, Ivo Würzburger, Branko Rozner, Šandor Albahari, Ervin Fischer, Albert Heinrich, Ervin Sternfeld, Leo Sternfeld, Egon Fischer, Emanuel Hirschl, Simon Kupert, Milan Gross; 20 Din. Buki Albahari; po 10 Din.: N. Hupert, Viktor Gross, Rudi Fuchs, Ervin Einhorn, Ljudevit Rosenberg, Vilko Scheyer, Pajo Wertheimer 1115.—

Novisad: Mor Grünberger 100; Neumann Oskar 100; Maks Boschan 50; Martin Schlossberger 50; Bela Ofner 50; Vilim Löwy 25; Julius Schlossberger 100; Ignac Sender 50; Mor Kaufmann 12.50; Maks Kassovitz 100; Samuel Bokor 100; Simon Breuer 20; Mor Grünberger 100; Mor Kaufmann 12.50; Mor Farkas 200; Mano Berger 100; dr. Lustig Nandor 500; Mor Farkas 100; Simon Hözl 200; Matija Löwy 500; Jakob Wiegelfeld 50; Max Boschan 50; Viktor Gross 100; Max Bachrach 200; Kraus Eduard 100; Wilhelm Singer 100; Mihael Kraus 50; Desider Wertheim 100; Adolf Natan 200; Adolf P. Fischer 100; Mor Farkas 100; Jakob Reitzer 100; Josef Bröder 100;

Jehuda Josef Brandeis 100; Mor Iritz 50; Arnold Skopal 50; Aleks Lederer 50; Artur Wassermann 50; Henrik Wertheim 50; Lazar Rosenberg 25; Max Kassovitz 200; Bela Ernst 50; Mor Csernej 5; Oskar Neumann 50; Julius Scheer 25; Josef Virag 25; dr. Nikola Pener 20; Mor Gerö 50; dr. Nikola Pener 20; Jakob Wachsberger 25; Geza Pisker 25; Samuel Bokor 100; Matija Löwy 500; dr. Ignac Balazs 200; Samuel Bokor 300; dr. Gözö Fenjő 200; Emerich Kertesz 200; Artur Löwenberger 300; Vilim Reitzer 250; Eugen Klein 500; Ignac Mojzes 100; Ignac Klopfer 20; Mano Berger 50; Vilim Locker 200; Matija Löwy 50; dr. Franz Nagy 200; Josef Virag 50; Jakob Wachsberger 100; Ludvig Koradi 250; Jun Schlossberger 25; Max Kassovitz 100; Adolf König 100; Josef Pisker 100; Eugen Hered 100; Mor Csernej 10; Berael Fürst 5; Mor Mandi 100; Oskar Ofner 100; Jakob Wachsberger 50; Bela Komlos 50; Josef Virag 25; Ignac Klopfer 20 9045.—

Beograd: Alfred Taschner 50; Hugo Fajgl 50 100.—

Sarajevo: Bencion S. Mastro 30; Majer Levi 50; Bez specifikacije 1600 1680.—

Zagreb: David Hercog 200; Julijo Glück 200; Samojlo Singer 100; dr. D. Alkalay 100; Izidor Kern 50 650.—
12.590.—

DJEČJI SABIRNI ARCI.

Novisad: Debora i Leo Neumann 106; Zwi Locker 172.50; Mauši Kovacs 115; Gijuro Bader 205; Šošana Reiter 100; Feri Ofner 110 808.50

Zenica: Hanuka akcija Šandor Levi—Hani Montilja 360.—

Beograd: Eduard Miler 300; Jovan Fleischer 120; Heda Fleischer 100; Gizela Tischler 100; Ruža Firt 100; Rene Deutsch 60; Olga Feldmann 60; Meri Armidi 50; Paula Levinson 40 930.—

Sarajevo: Bez specifikacije 695.—

Zagreb: Lorand Löwy 110; Blanka Stern 85; Alma Kron 589; Gizela Kohn 125; Mirko Hafner 46.75; Franjo Szüics 250.50; Milan Löwy 467; Vilim Lion 283; Ivo Roth 340.75; Oto Citron 300; Adolf Heršković 257; Hinko Hahn 133 2987.—
Adolf Heršković 257; Hinko Hahn 133; A. Heinrich 410; M. Prister 47.75; M. Hupert 215; I. Eljahu 209; Irma Anđelo 130; M. Grünwald 375.50; P. Poljančić 160; V. Singer 48.50; E. Blažić 35; E. Božan 50; Nada Lauš 410; B. Zobel 75; M. Bošković 50; E. Morgenstern 60; B. Schulhof 100; E. Klein 410; K. Klein 390; E. Büchler 41.25; Z. Poljak 110; Vera Spitzer 300; I. Pajtaš 120 6734.—

Bijeljina: Kalmo Hajim Levi 46.50 Milo Kraus 88.50; Mento Altarac 26; Rafo I. Alkalay 53; Mošo Israel Alkalay 80; Kalmo S. Alkalay 110.50; Šalom Kohen 49.50; Rezika Winter 64.50; Sida Perera 79.50; Avramiko K. Baruh 70; Berta Winter 113; Lunika Maestro 123; Leonora Hajon 50; Regina Haim Levi 68; Micika Weiss 65; Rifka S. Montilja 86.50 1173.50
10.701.—

DAROVNA KNJIGA.

Vukovar: Sabrano prig. vjenčanja Grete Roth-Mg. Adolfa Hechta u Novoj Gradiški 25. XII. 1924. daruju: Greta Roth i Mg. Adolf Hecht 200; Ernest Roth 100; Vilim Engel 50; Leo Wolf 20; Mirko Roth 50; A Engl 30; N. Roth 100; Herman Hecht i supruga 50; David Hecht 30; Marko Hecht 20; Albert Goldschmiedt 50; Mara Engl 20; Tereza Roth 100 820.—

LEGAT.

Zagreb: Pok. Bernhardt Neumanna 1250.—

BEZ SPECIFIKACIJE.

Subotica: 350.—
Skoplje: 3500.—
Bitolj: 10.000.—
13.850.—

PREGLED.

Iz Hrvatske, Slavonije i Dal-
macije 35.791.75
Iz Srbije 20.003.—
Iz Bosne 18.697.75
Iz Vojvodine 16.788.50
91.281.—

Od 1. oktobra do 31. decembra unišlo svega
Dinara 206.332.42.

Razlika izmedju iskaza i statistike rezultira u
robi Dinara 1667.50.

Specifikacija Tora darova, iskazanih u iskazu
broj 15 od 26. IX. 1924.

Novisad: Simon Handler 100; dr. Koloman Kamaras 500; Desider Kovacs 100; Maks Kassovitz 500; Matija Neumann 400; Simon Eckstein 350; Henrik Vogel 200; Karl Weisskopf 200; Paul Lampel 100; Zoltan Weiser 100; Julius Josip Klein 250; Bernat Ernst 500; Emil Vig 200; Leopold Mojzes 300 3800.—

IZKAZ

darova za Keren Kajemet Lejizrael za vrijeme od 1. X. do 31. XII.

M J E S T O		Sabrani iznos		Kontigent		Iznad Kontigenta		Ispod Kontigenta	
		Din.	p	Din.	p	Din.	p	Din.	p
1	Banjaluka	785	—	3750	—	—	—	2965	—
2	Beograd	38119	50	45000	—	—	—	6880	50
3	Bitolj	10000	—	6250	—	3750	—	—	—
4	Bijeljina	1933	30	1562	50	371	—	—	—
5	Bjelovar	2820	42	3750	—	—	—	929	58
6	Brod n/S.	4465	—	5000	—	—	—	535	—
7	Derventa	1709	25	500	—	1209	25	—	—
8	Djakovo	280	—	1000	—	—	—	720	—
9	Dubrovnik	700	—	750	—	—	—	50	—
10	Hercegovac	240	—	100	—	140	—	—	—
11	Karlovac	3041	—	2000	—	1041	—	—	—
12	Koprivnica	3435	—	2500	—	935	—	—	—
13	Križevci	2890	—	1500	—	1390	—	—	—
14	Ludbreg	1403	25	125	—	1278	25	—	—
15	Mitrovica	1165	—	750	—	415	—	—	—
16	Novisad	23635	25	25000	—	—	—	1364	75
17	Ogulin	394	—	250	—	144	—	—	—
18	Osijek	255	—	25000	—	—	—	24745	—
19	Požega	2900	—	2500	—	400	—	—	—
20	Prijedor	775	—	500	—	275	—	—	—
21	Priština	2000	—	1500	—	500	—	—	—
22	Ruma	1140	—	1500	—	—	—	360	—
23	Sanski Most	215	25	—	—	—	—	—	—
24	Sarajevo ¹⁾	24142	—	45000	—	—	—	20858	—
25	Senta	4690	—	3750	—	940	—	—	—
26	Sisak	275	—	1000	—	—	—	725	—
27	Skoplje	6500	—	3750	—	2750	—	—	—
28	Slatina	705	—	250	—	455	—	—	—
29	Split	1413	—	1000	—	413	—	—	—
30	Stari Bečej	2360	25	500	—	1860	25	—	—
31	Subotica	350	—	6250	—	—	—	5900	—
32	Šabac	505	—	375	—	130	—	—	—
33	Štip	1500	—	500	—	1000	—	—	—
34	Travnik	1108	—	875	—	233	—	—	—
35	Varaždin	1409	—	2500	—	—	—	1091	—
36	Vinkovci	5258	—	5000	—	258	—	—	—
37	Virovitica	621	—	750	—	—	—	129	—
38	Vršac	1500	—	6250	—	—	—	5750	—
39	Vukovar	4784	—	3750	—	1034	—	—	—
40	Zagreb	43100	75	45000	—	—	—	—	—
41	Zavidović	427	75	250	—	177	75	—	—
42	Zemun	1000	—	5000	—	—	—	4000	—
43	Zenica	1084	75	750	—	334	75	—	—
	Razna mjesta*	955	—	—	—	—	—	—	—
		207990	42						

* Ispod 200.— dinara doprinijela su ova mjesta: Caprag, Čakovac, Gjulaves, Kelemen, Pakrac, Pančevo, Rogatica, Višegrad.

¹⁾ Od ove svote namaknuli su za obol preuzetog kontigenta:

Jevrejski klub 11187
Mjesna cij. organizacija 9455
La Benevolencija 1500
La Gloria 1000
Mizgah Ladah 1000

U Zagrebu, 31. decembra 1924.

Povjereništvo Keren Kajemeta
za Jugoslaviju u Zagrebu.